

Fylkesmannens rolle - Massehåndtering

Nettverkssamling for kommunal og regional planlegging

Gunhild Dalaker Tuseh, - avdelingsdirektør for klima – og miljøvern avdelingen

Fylkesmannen i Oslo og Viken

06.12.2019

Mye unødvendig tungtrafikk gjennom Vestby:

Dumpet 35.000 lastebillast ulovlig

En grunneier har deponert store mengder boremasser i Vestby, men kommunen vil la det bli liggende.

ÅSMUND LØVDAL
asmund@vestbyavis.no

VESTBY: Betonmast Hæhre AS eier et område på Næringsparken Øst i Vestby. Ifølge Vestby kommune skal 35.000 billass med masser ha blitt kjørt inn og blitt deponert på området uten tillatelse. Det dreier seg om boremasser fra arbeidene med Follobanetunnelen.

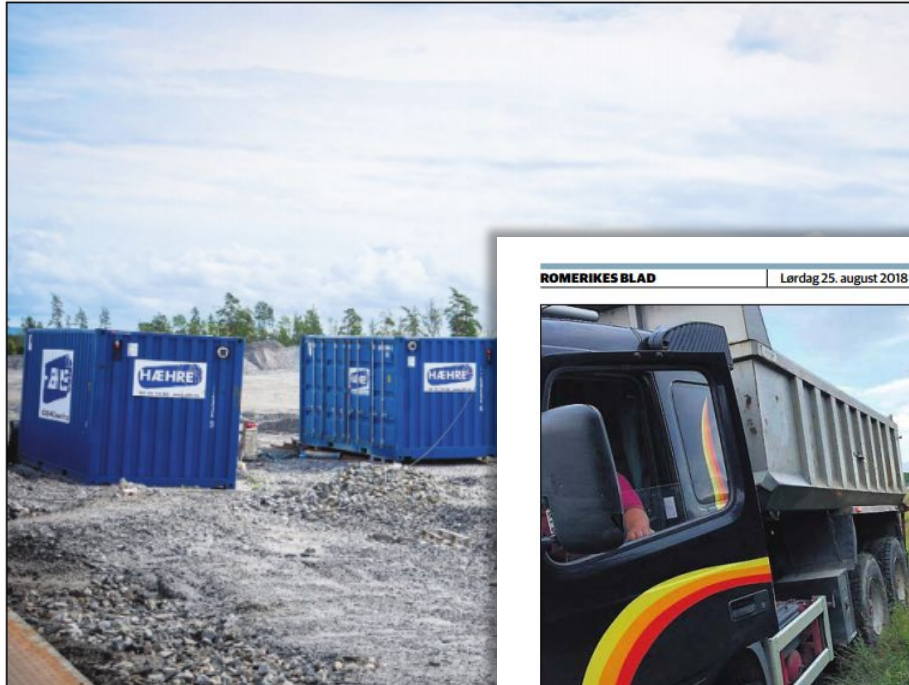
Leder for Plan- og miljøutvalget, Trond Finstad (Ap), sier til Vestby Avis at saken er alvorlig, men at det ikke er opplagt hva kommunen skal gjøre.

– Dette er svært alvorlig. Denne virksomheten har ført til unødvendig mye tungtrafikk gjennom Vestby. Utfordringen er at det bare vil skape mer problemer om vi krever at massene fjernes. At slik skjer i Vestby er ikke greit.

– En negativ konsekvens for grunneier er at de ikke vil kunne bygge like mye på tomten som opprinnelig regulert. Den maksimale byggehøyden over havet er regulert. Siden de har fylt på med mer masser enn de fikk lov til må de bygge lavere bygg enn de ellers kunne ha gjort.

Lettere med tilgivelse enn tillatelse

Karl Øyvind Trandum i Senterpartiet sier til Vestby Avis at saken sender negative signaler.

ULOVLIG: Betonmast Hæhre har uten tillatelse deponert 35.000 billass med Øst i Vestby.

– Dette har nok skjedd i ly av all tungtrafikken til de lovlige deponiene vi har i Vestby, sier Trandum.

Ulovlig tiltak

Resultatområdeleder for plan,

ulovlige tiltak her ble kjent for kommunen i mai 2017.

– For kommunen er ikke omfanget avgjørende, men at noe er gjort uten tillatelse. Det er veldig svart/hvitt.

Kommunen har valgt å ikke

inn
side
beid
gre
dek
ma

ROMERIKES BLAD

Lørdag 25. august 2018

ANMELDT: Mandag ble politiet involvert i massedumping-saken i Nylenndlia.

FOTO: RB-TIPSER

UNDERSØKER: Svein Rune Usberg i Sked kommune ved massene i Nylenndlia skisenter.

ETTERFORSKER: Politidoktor Bjørn Arn Tronier.

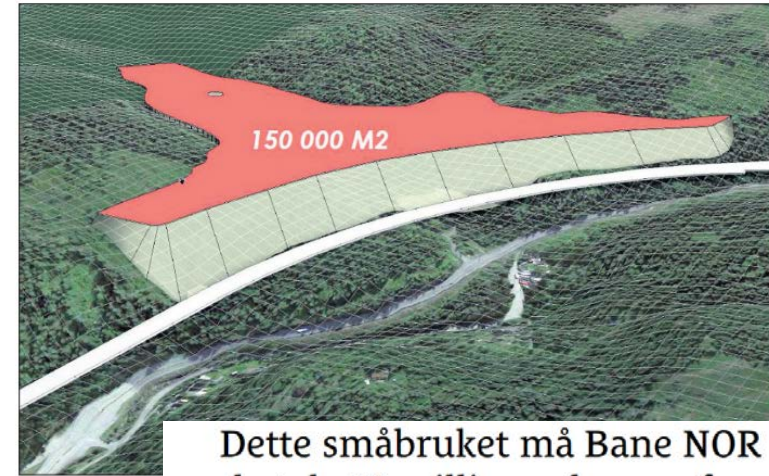
■ Har fått tips om flere steder massene kan komme fra

Ett sted vi har sjekket stemmer bra

LILLESTRØM: Etter Usberg i Skedemo kommune, ropet en avansert i hvilken hvor informasjonen er tidspunktet. RB har vært i kontakt med...

Løvenskiold foreslår steinlagring i Skuidalen

Kan bli utfartssted

FORSLAG: Silk illustrerer Løvenskiold

Dette småbruket må Bane NOR betale 70 millioner kroner for

Her er småbruket på Klemetsrud. Foto: Privat

Publisert: 11.01.2019 15:35. Sist endret: 11.01.2019 20:05.

Tomten hvor Follobanen deponerer masser fra tunnelboring, koster Bane NOR dyrt. Skjønnsretten har kommet fram til at tidligere eiere har krav på 70 millioner kroner.

8. februar 2019

RINGERIKES BLAD

RINGERIKES BLAD

Fredag 8. februar

Omstridt massedumping

Fylkesmannen som forurensningsmyndighet

- Avfallshåndtering
- Større anleggsaktivitet

Fylkesmannen som høringsinstans ved planutarbeidelse

Krav og muligheter

Krav

Muligheter

Felles mål:

Gjenbruke/nyttiggjøre
overskuddsmasser fra
byggeprosjekter

Utfordringer

- Arealkonflikter: dyrket mark, viktig natur, friluftsliv, kulturminner
- Endrer landskap
- Naturfare
- Forurensningspotensial
- Avrenning
- Vannutskiftning i sjø
- Fremmede arter

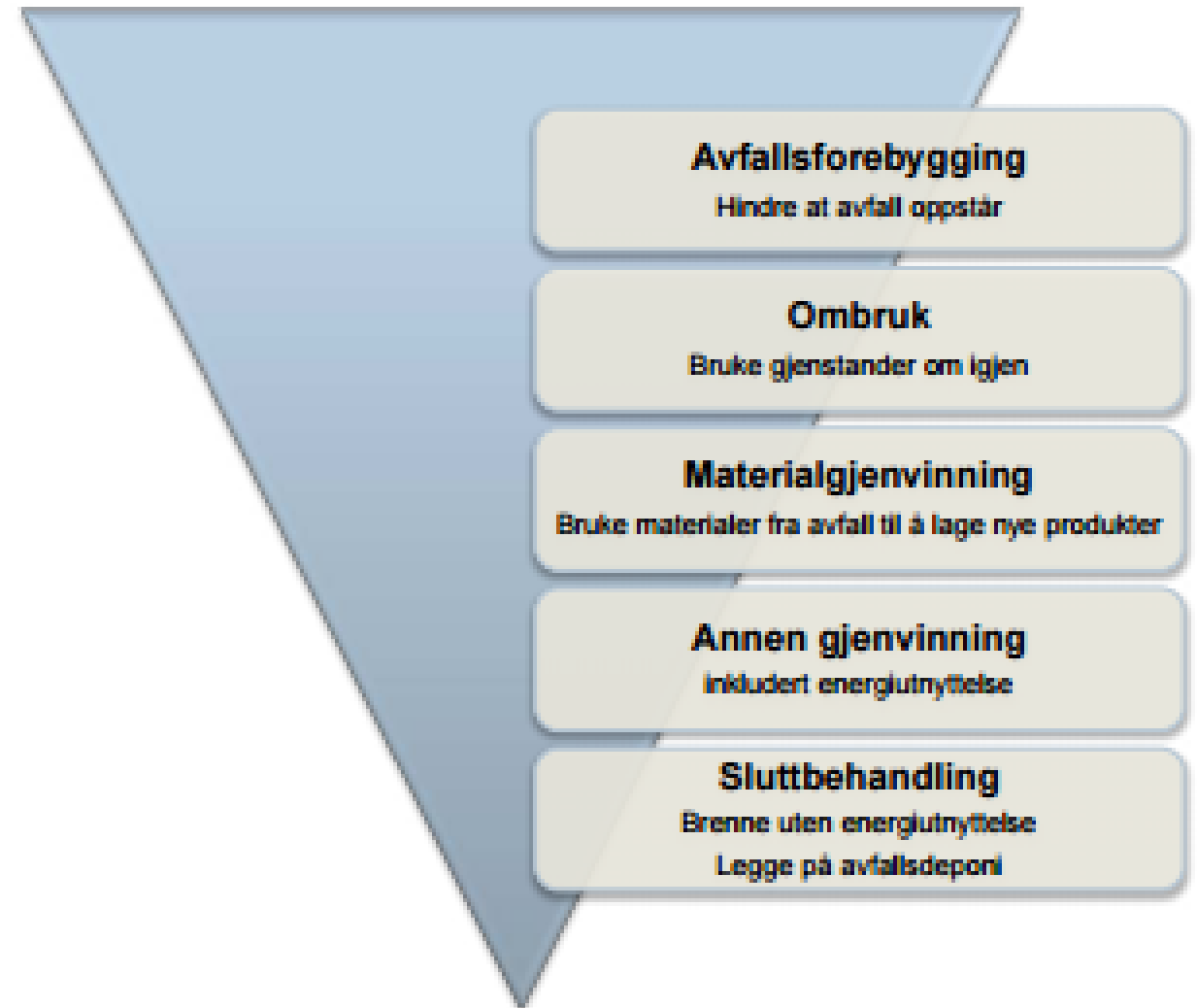

Forurensningsloven § 2

§ 2 (retningslinjer)

1. ledd punkt 4:

Avfall skal tas hånd om slik at det blir minst mulig til skade og ulempe. Det skal gjenvinnes, fortrinnsvis ved at det forberedes til ombruk eller materialgjenvinnes, med mindre gjenvinning ikke er berettiget ut fra en avveining av miljøhensyn, ressurs hensyn og økonomiske forhold.

Ikke forurensede overskuddsmasser

Dette er næringsavfall
avfallsregelverket gjelder

§ 32:

Næringsavfall skal som hovedregel leveres til et lovlig avfallsanlegg eller gjennomgå gjenvinning/nyttiggjøres.

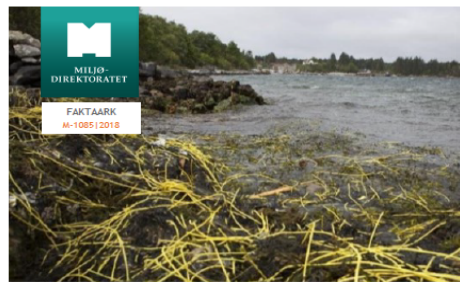
Unntak fra § 32 – annen disponering

Miljødirektoratet er myndighet til å gi unntak

Forskrift om unntak er under utarbeidelse –
gi mer forutsigbarhet og mindre søknader

Faktaark

Ikke-elektriske tennerledninger (sjokklanger) som har drevet på land. Foto: Statens vegvesen

Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø

Sprengstein som fylles ut i sjø må inneholde minst mulig plast. Aktørene i bransjen må aktivt minimere plastbruken i alle prosjekter og jobbe med å utvikle plastalternativer.

Problemet med plast i utfyllingsmasser

Sprengsteinmasser fra tunneldriving (samferdsel og kraftanlegg) og bygging av vei og jernbanetraaseer inneholder normalt store mengder plast, i form av plastarmering og/eller tennerledninger, koblingsblokker og foringsrør av plast. En vanlig måte å anvende sprengstein på er å fylle dem ut i sjø eller innsjø (kalles heretter sjø) for å vinne nytt land.

Plast brytes i liten grad ned i det marine/limnisk miljøet, men fragmenteres over tid til svært små partikler (mikroplast og nanoplast). Organismer kan forveksle plast med mat, og fragmenterte små partikler kan trenge

inn i organismenes celler og påvirke dem tht. For mennesker kan plast i sjøen og i sønen oppleves skjønne og føre til bge bruksulepser. Forelegg er man usikkert hvor stort problem oppstår av mikroplast: plast gjennom mat og vann er for menneske. Det er derfor viktig at sprengsteinmasser fylles ut i sjø inneholder minst mulig plast: det pålegges avbøtende tiltak for å hindring av plasten som fremdeles er der.

Tiltakshavere og entreprenører har ansvar planlegge tiltaket slik at spredning i ses. Det må også stilles strenge miljøkrav telser til utfylling i sjø.

Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og grovarebilde i tiltakshavers ansvar. Foto: Kine Martinsen, Miljødirektoratet

Tiltakshavers ansvar ved terrenginngrep i forurenset grunn

Forurensningsforskriften kapittel 2 om bygging og gravning i forurenset grunn gjelder der noen skal gjøre et terrenginngrep i forurenset grunn. Tiltakshaver plikter å vurdere og eventuelt undersøke om det er forurenset grunn i området.

Hvis grunnen er forurenset skal tiltakshaver utarbeide en tiltaksplan som skal godkjennes av kommunen før terrenginngrepet begynner.

Tiltakshaver skal:

1. Vurdere mistanke om forurenset grunn
2. Undersøke mulig grunnforurensning
3. Utarbeide tiltaksplan
4. Sende inn tiltaksplan til kommunen for godkjenning
5. Gjennomføre tiltaket og rapportere til kommunen etter at tiltaket er gjennomført

1. Vurdere Tiltakshaver skal vurdere om det kan være forurenset grunn i området der et terrenginngrep planlegges. Eksempler på aktiviteter som vil kunne føre til forurensning av grunnen;

- Elendommen har vært benyttet til indu-

- strivrikskomet eller avfallshåndtering
- Elendommen hvor det er gjort gjenstående rivingsarbeider eller rehabilitering av bygninger
- Elendommen hvor det har vært brann
- Elendommen med restforurensning fra tidligere oppryddingstiltak
- Elendommen som ligger inntil eller nedstrøms elendommen som er forurenset
- Elendommen i eldre og sentrale byområder
- Elendommen der det finnes tilfjerte masser av ukjent opprinnelse
- Elendommen i områder med alusinker eller andre bergarter som danner syre i kontakt med luft og vann

Miljødirektoratet faktaark, Grunnforurensning - bransjer og stoffer, M.813 | 2017 gir også informasjon om mulig grunnforurensning som kan opp

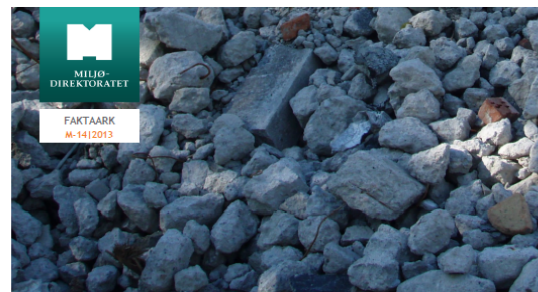

Foto: Jon Fonnild Larsen, Miljødirektoratet

Disponering av betong- og teglavfall

Et spørsmål som oppstår i mange rive- og rehabiliteringsprosjekter er om betong- og teglavfall kan brukes til nyttig formål eller om det skal leveres til godkjent deponi. Miljødirektoratet har utarbeidet et forslag til forskriftsbestemmelser som skal blant annet regulere adgangen til å bruke betong- og teglavfall til anleggsarbeider. I påvente av ferdigstilling av forskriftsarbeidet vil Miljødirektoratet i dette dokumentet forsøke å svare på noen ofte stilte spørsmål om hva som kan være lovlig og miljømessig forsvarlig bruk av betongavfall. Faktaarket er utarbeidet i tråd med vårt forskriftsfor-slag, og endringer kan dermed forekomme etter høringsrunden av forslaget.

Oppdatert februar 2017

Forurensningsloven

Det følger av forurensningsloven § 32 første ledd at næringsavfall i utgangspunktet skal bringes til lovlig avfallsanlegg. Bestemmelsen åpner imidlertid også for at avfall kan "gjenvinnes eller brukes på annen måte". Med alternativet "brukes på annen måte" menes bruk der avfallet tjener et nyttig formål ved å erstatte anvendelsen av andre materialer som ellers ville blitt benyttet. Dette innebærer at betongavfall kan erstatte pukk e.l. i forbindelse med bygge- og anleggstiltak som skal gjennomføres usenset, dette kan bl.a. være etablering av veier, parkeringsplasser, støynvoller, rehabilitering av terreng etter gravearbeider. Betongmassene må være egnet for formålet, og mengden betongmasser som benyttes må stå i forhold til behovet for masser.

Den som vil nyttiggjøre betongavfall må sørge for at bruken ikke er i strid med forurensningsfor-budet, jf. forurensningsloven § 7. Utgangspunktet i forurensningsloven er at det er forbudt å ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning, jf. forurensningsloven § 7 første ledd. Den som vil gjennomføre et tiltak som kan medføre fare for forurensning, må derfor normalt søke om tillatelse etter forurensningsloven § 11. Tiltak som ikke medfører nevneverdige skader eller ulemper, kan likevel finne sted uten tillatelse etter § 11, jf. forurensningsloven § 8 tredje ledd. Formuleringen "ikke (...) nevneverdige" angir en lav terskel for hva som er tillatt forurensning.

Miljødirektoratet | Telefon: 02400/73 58 05 00 | E-post: post@miljodir.no | Nett: www.miljodirektoratet.no | Post: Postboks 5472 Sluppen, 7485 Trondheim

Foto: Tone Ankarstrand, Fylkesmannen i Rogaland. NB: Vi har sladdet i fjernet bedriftsnavnet på maskinen på bildet

Mellomlagring og sluttdisponering av jord- og steinmasser som ikke er forurenset

Overskytende jord- og steinmasser fra samferdselsutbygging og andre anleggsarbeider vil normalt være å anse som næringsavfall. Forurensningsloven inneholder regler om håndtering av slike masser. Hensikten med disse reglene er å unngå skade på miljøet og samtidig legge til rette for avfallsgjenvinning.

Tiltakshaver bør i god tid starte planlegging av hvordan overskuddsmassene skal håndteres, slik at kravene i loven oppfylles og hensiktsmessige løsninger blir valgt.

Oppdatering, oktober 2019:

Miljødirektoratet har startet arbeidet med en forskriftsregulering av disponering av overskuddsmasser av jord og stein som ikke er forurenset, og som ikke gjenvinnes. Dette skal gi mer forutsigbarhet for tiltakshavere og begrense behovet for ankeinstansnader etter forurensningsloven § 32.

I tiden fremover vil vi prioritere arbeidet med forskriften og annet tverrsektorielt arbeid for å komme fram til hensiktsmessige løsninger for disponering av overskuddsmasser. Vi vil ha begrenset kapasitet til å behandle søknader om unntak fra forurensningsloven § 32. For å imøtekomme denne situasjonen har vi gjort endringer i de delene av faktaarket som handler om slike unntak.

Miljødirektoratet | Telefon: 02400/73 58 05 00 | E-post: post@miljodir.no | Nett: www.miljodirektoratet.no | Postboks: Postboks 5472 Sluppen, 7485 Trondheim. Side 1

Anleggsvirksomhet

Mindre samferdselsprosjekter kan gjennomføres uten tillatelse – så fremt det er av **midlertidig karakter** og forurensningen anses som «**vanlig**» fra anleggsvirksomhet

Hvis det er **fare for forurensning** av for eksempel sårbare resipienter – stor sannsynlighet for at tiltaket må ha tillatelse etter § 11

Forurensningskilder og typer

Hovedkilder:

- Tunneldrivevann
- utslipp fra byggegrop
- avrenning fra sprengstein / overskuddsmasser

- Skarpkantede partikler og igjenslamming
- Økte nitrogentilførsler: fare for ammoniakkdannelse
- pH endringer
- Tungmetaller: eksempelvis seksverdig krom fra sprøytebetong
- Plast, sprengtråder
- Plastarmering i betong
- Olje
- Støy
- Støv

Tenk massehåndtering fra dag én i planleggingen

Muligheten til utnyttelse av ressursene tas med i vurderingen ved valg av driftsteknologi

I store byggeprosjekter bør muligheten for bruk av overskuddsmasser utredes.

Regional plan

- Sikre byggeråstoffer og uttaksområder
- Sikre arealer for masseinntak, gjenvinning og lovlig deponering.
- *Sørge for størst mulig gjenbruksandel av gjenvinnbare masser.*
- Redusere miljø- og samfunnsbelastning fra areal for masseinntak, massehåndtering og massetransport.

God planlegging

- Gjøre vurderingen på kommuneplannivå, med en skikkelig konsekvensutredning
- Alternativvurderinger
- Definer områder for masseinntak i planfasen
- Områder for midlertidig masselagring, masser som kan brukes senere
- Få inn bestemmelser om hva som skal vurderes og krav til slike saker

Hva er Fylkesmannens rolle?

Sikre at nasjonal og regional politikk ivaretas:

- Høringsuttalelser i planfasen – kommuneplaner og reguleringsplaner
- Forurensningsmyndighet
- Klagesaksbehandler etter jordloven og i bakkeplaneringssaker

Gode prosesser gjennom:

- Dialogmøter
- Veiledning/rådgivning

Takk for oppmerksomheten!

Fylkesmannen i Oslo og Viken

06.12.2019